

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Ατελείωτη Γραφή του Μπακόλα

«Θα γράψω βιβλίο όταν θα έχω να πω κάτι καινούργιο», δηλώνει ο Θεσσαλονικεύς πεζογράφος

Στα 70 χρόνια της ζωής του ο πεζογράφος Νίκος Μπακόλας δηλώνει: «Ενδεχομένως να μην ξαναγράψω». Είναι η συνειδητοποίηση της ηλικίας του; Είναι η έλλειψη έμπνευσης; Είναι πως ό,τι είχε να πει το έγραψε στα δέκα του βιβλία; «Όλα παίζουν ρόλο», απαντάει, «αλλά εάν είχα μπροστά μου ένα θέμα, θα είχα ξεκινήσει κιόλας». Ανατρέπει επομένως την -όχι και τόσο παράλογη- ερμηνεία που προέκυψε πως εγκαταλείπει τη συγγραφική του πένα. «Δεν είμαι από εκείνους που γράφουν απλώς για να εκδώσουν ένα βιβλίο. Συνεπώς, θα γράψω

βιβλίο όταν θα έχω να πω κάτι καινούργιο», αφήνοντας έτσι ανοικτό το ενδεχόμενο για ένα νέο έργο ή για ένα τέλος. Το εννοεί και στον τίτλο του τελευταίου του βιβλίου «Η Ατελείωτη Γραφή του Αίματος» (εκδόσεις «Κέδρος»). «Ο τίτλος

της ΠΩΤΙΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ

που δεν τελειώνει ούτε τελειώνει με την έννοια του τελειούται, μπορεί να ερμηνευθεί διπλά: είναι το αίμα που περνάει από γενιά σε γενιά μέσα από μια ιστορία αρκετά δακτύβρηχη με σκοτωμούς, αλλά ταυτόχρονα είναι μια γραμμή κόκκινη που ξεκινάει από τη μια πλευρά και τραβάει προς ένα έντεχνο τέλος χωρίς ωστόσο να τελειώνει».

Είναι, λοιπόν, η γραφή που δεν τελειώνει ποτέ «όπως δεν τελειώνουν οι ιστορίες των ανθρώπων». Αυτών από τους οποίους εμπνέεται για να συνθέσει τη δική του ιστορία. «Όπως αυτές που ακούμε στην τηλεόραση».

— Δηλαδή, πλέκετε μύθους γύρω από πραγματικά πρόσωπα και αληθινές ιστορίες;

«Πολλά από τα βιβλία προέκυψαν μέσα από τα γεγονότα που έχω ζήσει. Όπως η "Μυθολογία" που είναι η ζωή του παππού μου. Στη "Μεγάλη Πλατεία", πάρα πολλά πρόσωπα ήταν του άμεσου περιβάλλοντος ή του φιλικού, αλλά μυθοποιημένα. Όχι, υπό μορφήν αυτοβιογραφικού κειμένου. Εγγραφα ένα μυθιστόρημα χρησιμοποιώντας όμως υλικό και πρόσωπα τα οποία λίγο πολύ είχαν ζήσει. Κάποια παραλλαγμένα και κάποια "επεισόδια" της ζωής τους μυθοποιημένα. Το ίδιο ισχύει και στο τελευταίο μου βιβλίο. Υπάρχει κόκκος αληθείας στα πρόσωπα και στα γεγονότα, που διαδραματίστηκαν σε διαφορετικά σημεία και διαφορετικούς χρόνους. Κι αυτή είναι η ικανότητα του μυθιστοριογράφου: να συνθέτει και να δένει ιστορίες και πρόσωπα που έζησαν σε διαφορετικές περιοχές και να τις κάνει ένα ολοκληρωμένο σύνολο.

— Θα μπορούσατε να χαρακτηρίσετε το τελευταίο σας βιβλίο σαν καταστάλαγμα του συγγραφικού σας έργου;

— Όχι, αλλά ήταν ένα καθάρσιμο μυθιστόρημα όπου κατάφερα να φέρω πάλι στο προσκήνιο μερικές τεχνικές συνθέσεις του παλιότερου μυθιστορήματος και να τις μπολιάσω στο δι-

«Πίσω από τις τραγικές στιγμές (φονικά, αποτυχημένους έρωτες, ανθρώπους που παρακμάζουν...) υπάρχει μια γλύκα και στα πρόσωπα συμβαίνουν «θαύματα». Κι αυτή η γλύκα της μοίρας δεν χτυπάει κατακέφαλα τον αναγνώστη. Αντίθετα, στο τέλος του αφήνει μια «γεύση αισιοδοξίας».

κό μου είδος, ενός γραψίματος που ήταν ο εσωτερικός μονόλογος. Προσπάθησα να πάρω κάποια στοιχεία από το παραδοσιακό μυθιστόρημα, τη σύνθεση και τη δομή, και να τα ενοφθαλμίσω στη μοντέρνα γραφή που ακολουθώ.

Επίσης, εκείνο που επιδίωξα αυτή τη φορά, ήταν να αναδείξω περισσότερο την ομορφιά της ελληνικής γλώσσας, που είναι πλούσια, επαρκής, πλήρης.

— Πού παραπέμπει η λέξη Γραφή;

— Στην εποχή του πολέμου και της Κατοχής όπου

ο κατακλισμός, βέβαια, σηματοδοτεί κάτι σε σχέση με τη Γραφή, σε σχέση με την Παλαιά Διαθήκη. Μέσα στο βιβλίο υπάρχουν πρόσωπα που τα ονόματά τους επίσης παραπέμπουν σε κάτι. Λάζαρος, Γεθσημανή, Βηθλεέμ, Μάρκος, Λουκάς, Ιωάννης, Ματθαίος, είναι πρόσωπα του μυθιστορήματος αλλά κατά κάποιον τρόπο παρουσιάζονται σαν στήλες, και μέσα από αυτούς κινούνται όλα τα άλλα πρόσωπα, επηρεάζοντας τη μοίρα, τη ζωή, το θάνατό τους.

— Ποια γεύση αφήνει στον αναγνώστη αυτή η ατελείωτη αιματηρή ιστορία του βιβλίου σας;

Το βιβλίο είναι «ντυμένο» με μια μεταφυσική χροιά. Μια μοίρα που και μεν προκαλεί οδύνη στην εξέλιξη των πραγμάτων, αλλά η μεταφυσική μαγεία που επικρατεί απαλύνει κάπως τα πράγματα. Μπορεί να αφήνει μια στυφή γεύση, αλλά ο αναγνώστης τη δέχεται. Πίσω από τις τραγικές στιγμές (φονικά, αποτυχημένους έρωτες, ανθρώπους που παρακμάζουν...) υπάρχει μια γλύκα και στα πρόσωπα συμβαίνουν «θαύματα». Κι αυτή η

Νίκος Μπακόλας: «Εκείνο που επιδίωξα αυτή τη φορά ήταν να αναδείξω περισσότερο την ομορφιά της ελληνικής γλώσσας, που είναι πλούσια, επαρκής, πλήρης».

γλύκα της μοίρας δεν χτυπάει κατακέφαλα τον αναγνώστη. Αντίθετα, στο τέλος του αφήνει μια «γεύση αισιοδοξίας».

— Τα έργα σας έχουν έντονο το τοπικό στοιχείο. Είναι η εμμονή των Θεσσαλονικέων λογοτεχνών;

— Όχι όσο του Ιωάννου

και τη δική μου. Εμείς είχαμε μια εμμονή στο θέμα, λες και η πόλη μάς είχε κατακώσει, μάς κατείχε. Τους νεότερους βλέπω να τους απασχολούν άλλα θέματα.

— «Γεννάει» σήμερα η Θεσσαλονίκη συγγραφείς;

— Βεβαίως, υπάρχουν καλοί πεζογράφοι, αλλά

βρίσκονται ακόμη στην εξέλιξη τους. Δεν ξέρω πού θα φθάσουν, γιατί είναι νέοι, π.χ. ο Σκαμπαρδώνης, ο Λαχάς, ο Κοσματόπουλος, η Βογιατζόγλου, ο Θεοωρίδης είναι καλοί συγγραφείς και πιθανώς θα δώσουν πολύ σημαντικό έργο. Αλλά νομίζω ότι βρίσκονται ακόμη στην εξέλιξη τους.